

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою університету
протокол № 19 від 30 червня 2026 р.,
уведено в дію наказом ректора

від 30.06.2026 р. № 247

Богдан БУЯК

**Освітня програма підвищення кваліфікації педагогічних
та науково-педагогічних працівників**

«ФІНАНСОВА ГРАМОТНІСТЬ»

1. Найменування: «Фінансова грамотність».

2. Вид підвищення кваліфікації: навчання за програмою підвищення кваліфікації.

3. Розробник:

Любов Мирославівна ЛИТВИН – кандидат економічних наук, доцент кафедри філософії та суспільних наук Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

4. Мета: підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників у сфері фінансової грамотності; формування системних знань про сутність грошових відносин, інфляційні процеси, особливості функціонування фінансових інститутів та їхніх продуктів; набуття та вдосконалення практичних навичок бюджетування, раціонального заощадження, інвестування, управління ризиками.

5. Напрямок: професійний розвиток педагогічних та науково-педагогічних працівників з фінансової грамотності.

6. Цільова аудиторія: педагогічні, науково-педагогічні працівники закладів освіти (I-II, III-IV рівнів акредитації) різних типів і форм власності.

7. Обсяг (тривалість навчання): 30 годин (1 кредит ЄКТС).

8. Форма навчання: очна, заочна, змішана, дистанційна.

9. Зміст. Програма зорієнтована на формування та розвиток професійних та предметних компетентностей фінансової грамотності педагогічних та науково-педагогічних працівників і спрямована на підвищення їхніх професійних навичок.

Програма охоплює такі взаємопов'язані компоненти: висвітлення історичного аспекту та сутності грошей, еволюції грошових відносин, функцій грошей, історії гривні та впливу інфляційних процесів на економіку; дослідження ролі підприємництва в сучасному суспільстві, взаємозв'язку зайнятості та фінансового успіху, а також оволодіння навичками раціонального планування і коригування особистого й сімейного бюджетів; ознайомлення зі структурою бюджетної та банківської систем України, специфікою оподаткування, особливостями діяльності небанківських фінансових установ; вивчення ринку сучасних фінансових послуг і продуктів, оцінювання умов та алгоритмів ефективного використання депозитів, кредитів та пенсійних програм; формування культури фінансової безпеки, аналіз типів фінансових ризиків та інструментів управління ними (зокрема, через механізми страхування), а також засвоєння правових засад захисту прав споживачів фінансових послуг.

Програма сприяє формуванню компетентного фахівця, здатного ефективно діяти в сучасному середовищі та моделювати сучасне освітнє середовище задля виховання фінансово грамотного покоління.

Зміст програми має практичну спрямованість й охоплює теоретичну, практичну (практико-орієнтовану) та ресурсну (методичну) складові.

№п/п	Тема	Кількість годин		
		Лекція	Самост. робота	Усього
1.	Гроші та їх призначення в економічній системі. Еволюція грошових відносин. Види, форми та функції грошей. Історія сучасної національної валюти – гривні. Сутність та наслідки інфляційних процесів.	2	4	6
2.	Підприємництво та фінансове планування. Форми зайнятості та підприємницька діяльність. Особистий (сімейний) бюджет та методи фінансового планування.	2	4	6
3.	Фінансові та державні установи. Банківська система України. Бюджетна система. Оподаткування та податкова система України. Небанківські фінансові установи.	2	4	6
4.	Фінансові послуги та продукти. Класифікація та види фінансових послуг. Депозитні операції. Кредитування та види кредитів. Державне та недержавне пенсійне забезпечення.	2	4	6
5.	Фінансова безпека та захист прав споживачів. Типи фінансових ризиків та методи управління ними. Види страхування. Правові засади захисту прав споживачів фінансових послуг в Україні.	2	4	6
Всього:		10	20	30

Програма передбачає такі види роботи:

- онлайн-лекції та офлайн-лекції;
- інтерактивні дискусії та опитування;
- виконання практичних завдань (із використанням дистанційних технологій, зокрема платформи Zoom).

Самостійна робота ґрунтується на таких видах діяльності:

- опрацювання додаткового матеріалу та робота з Інтернет-ресурсами;
- аналіз практичних ситуацій.

10. Програмні результати:

- критично осмислювати, вибирати та використовувати сучасний науково-методичний інструментарій у сфері фінансової грамотності для забезпечення результативної професійної та педагогічної діяльності;
- ефективно управляти особистими та сімейними фінансами, здійснювати фінансове планування, розробляти бюджети й оптимізувати власні видатки;
- аналізувати й оцінювати переваги, ризики та умови використання базових продуктів фінансових інститутів (депозитів, кредитів, страхових полісів, пенсійних програм);
- застосовувати навички раціональної поведінки як споживача фінансових послуг, ефективно діяти в ситуаціях фінансових ризиків та захищати свої права у взаємодії з фінансовими установами;
- інтегрувати теоретичні знання з фінансової грамотності, підприємництва та оподаткування у зміст навчальних предметів (курсів) та виховних заходів для здобувачів освіти;
- розробляти та впроваджувати практико-зорієнтовані навчальні матеріали (кейси, завдання, ділові фінансові ігри) з дотриманням принципів академічної доброчесності;
- ефективно використовувати цифровий та інтернет-контент для організації освітнього процесу.

11. Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться / набуватимуться:

Загальні:

- здатність шукати, обробляти, аналізувати та систематизувати економічну й фінансову інформацію з різних джерел для прийняття рішень;
- уміння орієнтуватися в мінливих умовах фінансового ринку, критично мислити та діяти на основі етичних міркувань і правових норм;
- здатність до безперервного навчання впродовж життя, ефективного планування часу та управління особистими ресурсами.

Фахові:

- глибоке розуміння сутності грошових відносин, інфляційних процесів,

функціонування банківської, бюджетної та податкової систем України;

- здатність здійснювати фінансове планування, бюджетування, оцінювати вартість фінансових послуг та ефективно управляти фінансовими ризиками;

- здатність моделювати та проектувати заняття з фінансової грамотності, трансформувати теоретичні економічні знання у практичні навички здобувачів освіти;

- здатність безпечно застосовувати інструменти онлайн-банкінгу, фінансові застосунки та інтернет-ресурси в освітньому процесі та повсякденній практиці.

12. Вартість – <https://tnpu.edu.ua/faculty/cpo/normativn-dokumenti.php>

13. Документ про результати навчання

Видається свідоцтво відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 р № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» та наказом Міністерства освіти і науки України від 30.10 2020 р. № 1341 «Про затвердження Методичних рекомендацій для професійного розвитку науково-педагогічних працівників» і оприлюднюється в реєстрі виданих свідоцтв на сайті ТНПУ.